ԵՐԿՈՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Բ. ՇՐՋ., ԹԻՒ 684 — 212 DOUZIEME ANNEE ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 10 ԱՊՐԻԼ 1912

ՀԱՍՑԷ

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ վերաբերեալ նամակ դրամ եւայլն պէտք է ուղղել հետեւեալ հասցէին.

ADMINISTRATION
du Journal Arménien
"ARCHALOUYCE"
SHAHEN HADJETIAN
B. P. 1221 LE CAIRE
TÉLÉPHONE No 22-92

Ծանուցումները մասնաւոր պայմանեաւ կ'ընդունուին.

Ձեռագիրները ետ չեն տրուիր։

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ

ԱՐՇԱԼՈՅՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՆԿԱԽ ՀԱՅԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏՈՍ

Տարեկան 40 Եգ. ղրշ.
Վեցամսեայ 20 »

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Տարեկան 12½ Ֆր.

Ապառիկ բաժանորդագրութիւն չի՛ ընդունուիր

ԱՐՇԱԼՈՅՍ տպարանը՝ ի Պապ-էլ-Խալք, Կառավարչատան մօտ, բաց է առաւօտեան ժամը 7 էն 12, իսկ կէս օրէն յետոյ ժամը 2 էն 7 ը։

ԹԻՒ 26 Արտօնեալ Եգիպտական Կառավարութենէն, Համար 28 Հրամանագրով. ԹԻՒ 26

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Արշալոյս իր բոլոր ընթերցողներուն իր շնորհաւորութիւնները կը ղրկէ Զատկական տօներու առթիւ.

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Արշալոյսի հինգերորդ տարի 14)27 Յունուար 1904 Չորեքշաբթի օրուան 425 րդ թիւը ունեցողներէն կը խնդրուի մեզի ծախել, ի փոխարէն ստանալով կամ ներկայ շրջանէն մէկ տարեկան Արշալոյս կամ տարեկանի մը համահաւասար գումար մը՝ 40 ղահեկան ողջ եգիպտական.

ՆԱՄԱԿ ԿՈՎԿԱՍԷՆ

ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վ. Փափազեան «Պատմութիւն Հայոց Գրականութեան»

ԳԻՆ 1 Րուբլի 50 Կոպէկ

(Շար. Նախորդ թիւէն և վերջ)

Գրական պատմութիւն կազմողների մէջ մենք անաչառ և ձեռնհաս ենք գտնում Հ. Արսէն Ղազիկեանին և Հ. Սիմոն Երեմեանին (Ատրուշան), երկուսն էլ մշակուած գրիչներ, երկուսն էլ Վենետիկի հաչակաւոր Մխիթարեանների գոհարները։ Ահա դրանց նման կարող, ժրաջան և քրտնաջան մտքի մշակները կարող են տալ գրականութեան պատմութիւն, ինչպէս ես եմ հասկանում։ Իմ հասկացածը այն է, որ գրականութեան պատմութիւնը, իբրև գիտութիւն, պահանջում է իր ուսումնասիրութեան համար համապատասխան պատրաստուած այժ, խորաթափանց հանճարեղ գիտողականութիւն, կիրթ ճաշակ և սուր ըմբռնողութիւն և ոչ Փափազեանի նման հեղինակական ինքնուրոյնութիւնից զուրկ, ան փորձ դասաւորումներ։ Գրական պատմութիւնը պէտք է լինի սիստեմատիկ, պէտք է առաջ տանել ժամանագրական և յաջորդական կարգով, պահպանելով որոշ և ինքնուրոյն հայեացքներ բանիմաց հեղինակների գնահատման և տարբեր շրջանների բնորոշման մէջ։ Մինչդեռ Փափազեանը կաղ'եղ է հապճեպ և վայրի վերոյ իր գիրքը։ Նա չի լուսաբանում տարբերի գրականութեան բնաւորութիւնը, ազգերի ազդեցութեան հետեւանքները հայ կեանքի, հայ լեզուի, հայ գրականութեան ստորինանական զարգացման երեւոյթների վրայ։ Նա պարզ գոյներով չի ներկայանում գրողների դէմքերը, այլ թողնում է աւելի մշուշապատ մթագնութեան մէջ։ Գրողների կենսագրականներ լրիւ չենք տեսնում, նրանք դարձեալ մեզ անծանօթ են մնում, իսկ գրուածքների մասին չունի Փափազեանը ինքնուրոյն կարծիքներ արտայայտած։ Չկան նոր կարծիքներ, նոր հայեցակէտներ, նոր բնորոշումներ, նոր լուսաբանութիւններ, նոր վերլուծող ենթարկումներ, նոր գնահատումներ, ամենը մուրացած գեսից-գէնից, հազար անգամ կրկնուած, ծամծմուած, քաշքշուած։ Ահա թէ ինչո՞ւ Փափազեանը այնքան խղճալի ու ծաղրալի է դուրս եկել, երբ ուժից վեր մի պատասխանատու գործի ձեռնարկելու մէջ, որ յանդիմանութեան է արժանանում Կովկասահայ մամուլի կողմից։

Գրքի ցանկում և 567 երեսում չգիտեմ ինչո՞ւ Փափազեանը թուել է Արշակ Յարութիւնեանի, Պետրոս Մաճառեանի և Յարութիւն Թումանեանի անունները, երբ նրանց կեանքի և գրական գործունէութեան մասին մի խօսք անգամ չի կայ։ Կամ ինչ հարկ կար յիշել և այն գրողներին, որոնք կամ նոր շրջանումն են գտնվում և կամ հան գէտներում մի երկու անշնորհք պատմուածքներ տալուց յետ, թառամել են և դադարած գրողների շարքն անցել։ Եթէ Փափազեանը ցանկութիւն ունի գիրքը մեծ ծաւալով ստուարացնելու աննշան գրողներով և միայն քանակի մասին զարմանք պատճառելու ընթերցողներին՝ առանց որակի մասին մտածելու, այդ ալ խնդիր. բայց գրական պատմութիւն ուսումնասիրողից պահանջվում է և պիտի պահանջուի անպայման զտուած պատմութիւն, խօսել այն տեսակ գրողների մասին, որոնք արժանացել են առաւելին քննադատութեան և արդէն գրականութեան սեփականութիւն են դարձած։

Մենք Լէօի «Միակողմանի» գրական պատմութիւնից վաղուց էինք ձանձրացել, որովհետև հիւանդ սովորութիւն ունի բարեկամին գովել, հակառակորդին հայհոյել, և ինչ իրաւունք ունինք կարգին, օրինաւոր բան պահանջելու մի պատմագրից, որ իր մերկացումներից յետոյ հալիւ քաջութիւն ունեցաւ հրապարակով խոստովանելու, որ «ինքը մեղանչել է ճշմարտութեան և վաւերագրերի դէմ» (տե՛ս Հորիզոն Հ. Առաքելեանի մասին.) Ահա թէ ինչպէս «ճարպիկ» Լէօն երէկ գովելով Առաքելեանին, իսկ այսօր հայհոյելով նոյն մարդուն, կուսակցական նեղ շահերից տարուած՝ չէ գիտակցում, որ այդպէս հանդէս գալով ապացուցանում է որ 30 տարիներ շարունակ իր միտումնաւոր պատմագրութիւններով չահագործել է խե՜ղճ ընթերցողների վստահութիւնը և այդ վստահութիւնը դէպի չարը գործ դրել։ Ինձ սխալ չի հասկնալու համար, պէտք ասեմ որ՝ ես Լէօին համարում եմ տաղանդաւոր գրող (տե՛ս Հանդէս Ամսօրեայ), բայց չեմ զլացել յայտնելու թէ՝ միակողմանի և կրքոտ Լէօն ինչ տեսակ ինքնասպանման ճանապարհի վրայ է կանգնած և ինչպէս իր գրական սայթաքումներով ստուեր է ձգում իր տաղանդի վրայ։ Նոյն ճանապարհով է ընթանում և Լէօի «գրական քամելիոն» և Յար. Թումանեանի «գրական աչքակապ» Փափազեանը, ա՛յն Փափազեանը, որ այսօր հայ գրականութիւնը դարձրել է քմահաճոյքներով խեղկատակութիւնների ասպարէզ։ Նրան հարկաւոր է կործանման ճանապարհից յետ կանգնեցնել, որքան շուտ՝ այնքան լաւ։

Լէօի և Լ. Մանուէլեանի(1) գրական պատմութիւնից յետոյ մենք սպասում էինք յուսալ թէ՝ Փափազեանը մեզ կը տայ աւելի յաջող և լուրջ ուսումնասիրութիւն։ Բայց մեր հիասթափումը կատարեալ էր, որովհետև նրա «շլա-փլաւ» գիրքը այնչափ խոշոր թերութիւններ ունի և այնքան բազմաթիւ, որ չը գիտեմ, ընթերցո՛ղ, զորն առել զորը խոստովանել (2)։

Ցաւօք սրտի ստիպուած եմ ակնարկել, որ մեզանում դեռ պակասում է հայոց գրականութեան պատմութեան մի այնպիսի լիակատար, լուրջ ուսումնասիրութիւն, որ բաւարարութիւն տար թէ քննադատական պահանջներին և թէ անաչառութեան սկզբունքներին։

Գր. Բաշաամեան
ՎԵՐՋ

(1) Տե՛ս քննադատութիւններս Արշալոյսում 1910 թուականին։

(2) Պոռնագրաֆիա սիրող Փափազեանը չի քաշուել գրքում տեղ տալու «գրչի պոռնիկներին»։ Զարժէ խօսել այդ մասին։

ԽՈՒՆԿԸ

Մեր հին ընտանեկան կեանքին մէջ, բարեպաշտիկ ու յոյժ բանաստեղծական սովորութիւնն ունէինք խունկ ծխելու, կիրակամուտք իրիկուն, մեր ննջեցելոց հոգւոյն եւ, եթէ լաւ կը յիշեմ՝ ընտանիքին ամէնէն սրբանուէր անդամը կը յատկացուէր այդ պաշտօնին որ՝ խնկաման ի ձեռին՝ սկսեալ հաւէն ու հանրէն շրջանը կ'ընէր ամբողջ ընտանիքին. մէն մի անդամի առջեւ լոյն վայրկեան մը կանգ առնելով։

Խունկին կապուտակ պարոյրը՝ ոսկեգոյն խնկամանին կարմիր նռնագոյն կրակին վրայէն, ամէն մէկ անդամի ձեռքի կուչական չարժումովը մը հորիզոնաբար եւ արծաթի կայլակներու վրայէն՝ հոգիներու մէջ կը ծաւալանար։

Մանկանց հրճուանք կ'ազդէր այս, մեծերուն՝ մխիթարանք առ վայր մի իրենց մէջ ներկայ կը զգային նախահայրը կամ նորատի ննջեցեալը։

Այսպէ՛ս կապը չէր խզուեր գացողներուն ու կեցողներուն միջեւ. այսպէ՛ս հոգին վայրկեան մը մարմինը կը մերկանար հանգուցելոց հոգիին հետ կը միանար. տունը յաճախ տաճար կ'ըլլար, Խմբասեննակը՝ խորհրդաւոր բեմ վայր. տաճարէ վեր բան մը երկինք կըլլար սենեակն սէր ընտանիքը իր ամբողջութեամբը կիրակամուտք իրիկուն կը միանար։

Ես կը խորհիմ որ շատ մը բարեպաշտական աւանդութիւններու հետ այդ խունկի ու խորհուրդի կիրակնամուտքի հոգեկոյց արարողութիւնն ալ ջնջելով՝ այէկ բան չըրինք։ Հէրպէրթ Սբենսէր անգամ՝ խորին յուզմամբ կը յիշատակէ նախնեաց պաշտամունքը որուն ա՛յնքան մեծ նշանակութիւն կ'ընծայէ։

Մեր ընտանեկան խնկամանը ուր որ կրակ գտնել զնելն ինծի դժուար կ'ըլլայ այս ողեհարցական հրաշրաւ ժամանակին մէջ հոն, աչքիս տակ կը կենայ յաւէտ չարաթ իրիկուններն որբի՛ աչուըներս արցունքով լեցնելով ու մինչ գըղակեցիկ աչուըներս գգուելով լանջուռոյց իր խաչագլուխ իրանի նուիրագեղ հմայիչ ա՛յն ձեւով։

Բայց ո՛ւր խունկ որ վառի ...

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
(Ճաչակ Նոր Գրականութեան)
(Ս. Դուրեանի)

ՑԱՆԿԱՑ

Կը խնդրուի մեր յարգելի բաժանորդներէն և թղթակիցներէն, որպէսզի լաւ ուշադրութիւն դարձնեն Արշալոյսի նոր հասցէին վրայ։

ԱՐԱԲԿԻՐԻ ԿՐԹԱՍԻՐԱՑԸ ԵՒ ՆՈՅԵՄԲԵՐԵԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ
1911

Ըստ իս՝ հանրութեան օգտին ծառայելու սահմանուած ո՛ և է հաւաքական ձեռնարկ «քաղաքացիական» ամբափակ շրջապատով մը եզերափակելը, բուն իսկ բարեգործելը սահմանափակել է։

Հայուն վերաբերեալ և ընդհանուր հայութեան սրտին վրայ բացուած վէրքերը բուժելու ջանալ, այդ համայնքին պատկանող ամէն անհատներուն պարտականութիւնն է անխտիր։ «Արաբկիրի Կրթասիրացը» չեղած է այս ընդհանուր և ընդունուած կանոնէն, և իր հաւաքոյթը սահմանափակած է Արաբկերցիներու մէջ, թաղծայական կամ խնամիական մակերևոյթ մը տալով Կրթասիրական ձեռնարկին։

Արդարեւ՝ Կրթասիրացին Կանոնագրին 3րդ. Յօդուածը «տարբեր երկրացի ազգայիններու նուիրատուութիւնները ընդունելու կը տրամադրէ, բայց սակայն չի՛ նշանակեր թէ՝ տարբեր երկրացիներ իրենց տուած դրամին փոխան, կրնան Կրթասիրացի ճակատագրին վրայ ո՛ և է կերպով խօսել և ի հարկինօք տակաւ թելադրութիւններ ընել ընկերութեան բարգաւաճումին ի նպաստ։ Եւ գիտենք որ՝ աշխարհիս վրայ ո՛չ ոք պիտի ուզէ իր դրամը անճարակ ձեռքերու մատակարարութեանը յանձնել...։

Քիչ մը ուշ թէև՝ բայց վերջապէս անհերքելի պայմաններու մէջ երևան եկաւ թէ՝ «Արաբկիրի Կրթասիրացը» իր կազմովը, իր Ընդհանուր և Գործադիր ժողովներովը, ամենահասարակ գործիքը, մարդամերժեան եղած է մէկու մը չահատակութիւններուն, որոց նմաններ առաջին անգամը չէ՛ որ տեղի կունենան, և որք սակայն՝ բուական եղած չեն հաւաքական մարմինները իրենց գիրքին վրայ բարձր բռնելու.....

Ա՛յս է պատճառը ուրեմն որ՝ Կրթասիրացը՝ տարբեր երկրացի ազգայիններու գործնական մասնակցութենէն կը խուսափի եղեր ...։ Մինչդեռ որոշ գծերու մէջ սահմանափակուելով՝ իրաւացի գիտողութիւններու աղբիւրները գոցուած կըլլան ...։ Բաւական նուրբ քաղաքականութիւն կայ ասոր մէջ։

Թէ ինչ է իմ ակնարկած շահատակութիւններս, որոնց առջև Կրթասիրացը անընական համակերպութին մը պահած է և դեռ պահելու ալ տրամադիր կերևայ....

Ոչ ոքին անծանօթ է թէ՝ ասկէ յառաջ բաւական կարևոր միջադէպ մը տեղի ունեցաւ Ակնայ և Արաբկիրի Կրթասիրացներուն մէջ, և լրագրական բօլեմիքի ալ տեղի տուաւ, հետեւեալ եղելութիւններուն պատճառաւ։

Ակնայ Նարեկեան Կրթասիրաց ընկերութեան արդի Նախագահը՝ Օգն. Սեդրաք էֆ. Դաւթեան, մի ինչ որ Նազարէթի, որ Սաաջնորդարանի դրագիրն ալ է, դիմումներէն խաբուելով, 30 և քիչ մը աւելի ոսկիներ կը տրամադրէ «Իզմիրլեան Նամականի» անունով գրքոյկ մը հրատարակելու, որուն հասոյթին կէսը Արաբկիրի և միւս կէսն ալ Ակնայ Կրթասիրացներուն պիտի բաժնուի....

Բայց Պարոնը՝ այդ դրամին մէկ մասովը՝ նախ կը հրատարակէ «Եգիպտական Նօթեր» անունով գիրք մը, որուն 6-700 օրինակները ծախելով, դրամը փառաւորապէս կը գրպանէ, և յետոյ նուիր-

ուած դրամին Թացեալ մասովն ալ կը հրատարակէ? Եգիպտոսի նախկին Առաջնորդ և յետոյ Կաթողիկոս Մատթէոս Իզմիրլեանի մէկ քանի Նամակները, ուրկէ առաւձուօրէն! 500 օրինակ Ակնայ Նարեկեանին, 500 օրինակ ալ Արաբկիրի Կրթասիրացին կը նուիրէ . . . !։

Ակնայ Նարեկեանը՝ նկատելով որ Նուիրատուութեան եղանակին մէջ խարդախութիւն մտած է, ուրովհետեւ իսկական Նուիրատուն՝ Սեդրաք էֆ. Դաւիթեանն է, և հրատարակուած Նամակներն ալ Կաթողիկոսի մը գրչին արժանավայել արժանիքէ մը զուրկ ըլլալէ զատ, հասարակ տեղիք ունեցածներ են զայն հրատարակող Նազարէթին հասցէին զանազան Թուականներով ուղղըուած, ուստի բացարձակապէս կը մերժէ ընդունիլ եղած առաջարկութիւնը, որով Արաբկիրի Կրթասիրացը պարտաւորեալ կըլլայ՝ կէսի զեղչեալ գներով սպառելու ձեռնարկել այդ սին ու փուճ ունեցածները . . . ։

Բայց տակաւին ուրիշ խաղքութիւն մը կայ, որուն անդրադարձած չեն երկու ընկերութիւններու գիտակից անդամները . . . ։

Արաբկիրի Կրթասիրացը, որուն տպեալ Տեղեկագիր-Ցիշատակագրին Վեցերորդ էջէն շնորհակալեաց հատուած մը արտագրեցի նախորդ Թուով, կրկնակի սխալի մը մէջ Թաւալած է իր «շնորհակալիք»ը ուղղելով մեծ՞նծ. Նազարէթ Աղազարմին, որովհետեւ «Իզմիրլեան խմ՜ղճ ու կրակ Նամականին» հրատարակողը Փարիզէն «Ազգ. վաղեմի ուսուցիչ-դաստիարակ և 31 ամեայ գպրոցատէր և Քենեկալ Նազարէթին, Մկրտիչ Ս. Մէզպուրեանն է»։ Նազարէթ՝ ինքզինքը գովելու համեստութիւնը! չ'գործելու համար, տիտղոսաշատ Քենեկալին օժանդակութեանը դիմած է . . . ։

Մ՜վ Նրբութի՜ւն, որ տակաւին նոր երեւան կուգայ . . . ։

Եթէ Արաբկիրի Կրթասիրացին մէջ տպագրութեան ինչ ըլլալը հասկցող չ'կար; պէտք էր ամենէն առաջ այդ գրքերէն օրինակ մը Արշալոյսին ղրկել՝ ի գնահատութիւն . . . ինչ որ առ ահի անշուշտ, տեղի ունեցած չէ։

Արդ՝ սոյն Նուիրատուութիւնը հետեւեալ ձեւով կարելի է ճշդել։ Որպէսզի «շնորհակալիք»ը սխալ տեղ չ'հասնի . . . ։

Սեդրաք Դաւիթեանը տուաւ դրամը.
Նազարէթը կերաւ Ընկերութեանց ՀԱՐԱՄԸ.
Իսկ Մեզպուրեանն ըսաւ՝ մինչեւ Փարիզեն,
Բան մը ըսեմ ըսելով. ՊՈԼՃԱ ճրչեց ՌԷՖԼԱՄԸ։

Իզմիրլեան կաթողիկոսի կենդանութիւնը չարաչահող այս երկու քենեկալները, Անոր գերեզմանն ալ չահագործել ուզելով, ծայրայեղ ձախողութեան մը մէջ բռնուած են ցուցադրելով Իզմիրլեանին հին ու նոր տկարութիւնները։ Այս գրքոյկին հրատարակութիւնը՝ եթէ բարոյապէս ո՛ և է օգտակարութենէ զուրկ է բացարձակապէս, տարբեր տեսակէտներով սակայն՝ պիտի կրնայ օգտակար ըլլալ, հաստատելով թէ՝ ի՞նչպէս չահագործուած է Իզմիրլեան Կաթողիկոսի անցեալ ու ներկայ բարեմտութիւնը, որո՞ց կողմէ, և ի՞նչ առիթներով . . . ։

Արաբկիրի Կրթասիրացը՝ կարժէր որ իր ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔը ուղղակի արդիւնքին համար յայտնէր և այն ալ ո՛չ թէ Նազարէթի մը, այլ Դաւիթեան Սեդրաք էֆէնտիին, որուն դրամով գործուեցան այս հրաչքները? և Եգիպտահայութիւնը այլեւս պիտի բաղդաւորուի աղատիլ մարդակերպի մը ձեռքէն, որ մինչեւ ցարդ — քառորդ դար մը և աւելի — այդ միեւնոյն պայմաններուն մէջ չահագործած է ազգային անհատներն ու ազգային Առաջնորդարանը, և տակաւին գերբնական փորձեր ալ ընելու վրայ է, Իզմիրլեանի անունով նորանոր աւերածներ պատրաստելու իր ետեւէն, եթէ Թոյլ չի տրուի որ ինայ իր իսկ ձեռքովը պեղած փոսին մէջ . . . ։

ԱՐՇԱԻԻՐ

Ց. Դ. — Այսչափ ծանօթութիւններ տալէն յետոյ Արաբկիրի Կրթասիրացին «Շնորհակալեացը» մասին, աւելորդ է «Իզմիրլեան Նամականիէն» քաղուածներ ալ ներկայացնել, որոնք . . . Թիկ և . . . իկ կը հոտին . . . ։

ՑՐՈՒԻՉ – ԳՈՐԾԱԿԱԼ

«Արշալոյս»ի ց Ցրուիչ-Գործակալութեան պաշտօնը ստանձնած է Տիար Ստեփան Դարակէօզեան։ Մեր յարգելի բաժանորդներէն և ընթերցողներէն կը խնդրուի՝ մեզի գիւրութիւն ընծայելու համար, անոր Ներկայացուցած «ստորագրեալ և կնքեալ ստացականներուն» փոխարժէքը հատուցանել անյապաղ և առանց ձգձգումներու։

«Արշալոյսը» ձեռքէ գնել ուզողներուն ալ, պէտք եղած դիւրութիւնները պիտի ընծայէ մեր Ցրուիչ-Գործակալը։

ՆՇԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ Հինգշաբթի որ ընտանեկան շրջանակի մէջ տեղի ունեցաւ նշանախօսութիւնը՝

ՏԻԱՐ ԳԷՈՐԳ Յ. ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆԻ
ԸՆԴ
ՕՐ. ԵՐԱՆՈՒՀԻ Ս. ՄԱՃԱՌԵԱՆԻ

Տ. Գէորգ Տէօվլէթեան միակ որդին է քաղաքիս ծանօթ սեղանաւորներէն Մեծ. Մ. Յակոբ էֆէնտի Տէօվլէթեանի և քաջավարժ իր սեղանաւորական ասպարէզին մէջ։

Օրիորդ Երանուհի՝ դուստրն է, Մեծ. Սարգիս էֆէնտի Մաճառեանի, որ խնամեալ դաստիարակութեամբ մը օժտած է իր զաւակը։

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները խօսեցեալներուն և իրենց ծնողաց, ինչպէս նաև վիրենք շըրջապատող բոլոր ազգականաց և սրտակիցներուն։

ՀՈԳԻ ՈՐՍԱՑՈՂՆԵՐ

Մարզու եւ կնոջ մէջ որոմ ցանողը՝
Երկնքից աքսորուած Բէլիարն է մոլոր.
Մարդ ունեցող կնոջ ճամբից հանողը՝
Նեւային հանդիպող օձն է թունաւոր։

Սուրբ գրոց խօսքերով ամեն այր ու կին
Ասուած է, որ պիտի լինին մէկ մարմին.
Սրբացած միութեան մէջ մտնող անձին,
Ինձ հարցնեն, կախաղան է հարկաւոր։

Համայնքի ցեց է մարդն անբարոյական
Պէտք է ընտանիքից վանել դուրս նրան.
Գնդակով սպաննել որպէս մի գազան
Եւ դիակը անել մինչ հազար կտոր։

Ջիւանի՛, վատ հոգին վատ է իւր ցեղից
Մաքրութիւն դուրս չի գալ անասնամեղից
Այդպէս մարդը պիտի վերնայ մէջ տեղից
Շատին կը վարակէ որպէս կեղտոտ բոր։

1890-91, ՋԻՒԱՆԻ

ԱՀՌԵԼԻ ԱՐԿԱԾ ՆԵՂՈՍԻ ՎՐԱՅ

Փոխադրանաւ մը ընկղմած։ Շատ մը ճամբորդներ խեղդուած

Եգիպտոսի մէջ Շէմ-էլ-նեսիմը՝ որ ամեն տարի Զատկուան Կիրակիին երկրորդ օրին կը հանդիպի, և գրեթէ առանց բացառութեան ամեն մարդիկ իրենց ընտանիքով կամ առանձինն քաղաքին օդասուն տեղերը կը համախմբուին քիչ մը ուտելու, խմելու, ուրախանալու և չատ մ'ալ օդ ծծելու համար, այս տարի սոսկալի արկածով մը կը վերջանայ, ամբողջ Գահիրէն խուճապի և մտատանջութեանց Թօհ ու բոհին մատնելով։

Երէկ (Երեքշաբթի) առաւօտ կանուխ՝ բօթաբեր լուրը կայծակի արագութեամբ շրջան կընէր քաղաքին մէջ թէ՝ Պառաժէն (Նեղոս գետին հրաշակերտ փականները գտնուած տեղւոյն անունն է) Նեղոս գետին վրայ երթեւեկող Ալչան (բոուզէ՛ն աշիծ . . .) անուն փոխադրանաւը, որ Պառաժէն վերադարձող 400ի չափ ուղեւորներ Գահիրէ կը փոխադրէր, Երկուշաբթի (Նէմ-էլ-Նեսիմի օրն է) երեկոյեան ժամը 7ին ատենները, Սուֆիլ գիւղին գետեզրին մօտ բամպակ փոխադրող տափանակ մը (chaland) զարնուելով ընկղմած է 3 վայրկեանի մէջ։

Ուղեւորներուն մեծագոյն մասը ազատած է թէև, սակայն տակաւին որոշ չէ խեղդուածներուն թիւը։

Այս մասին Ներքին Գործոց Նախարարութենէն տրուած ծանօթութիններուն պէտք է որ առաջնութիւն տանք, որ հետեւեալն է։

«Ներքին Գործոց Նախարարութիւնը այս առաւօտ (Երեքշաբթի) Կիզէի Միւտիրէն հեռագիր մը ըստացաւ, որ կ'ըսէ թէ՝ երէկ երեկոյին Օսմանլիս նաւային Ընկերութեան փոխադրանաւերէն մին 400ի չափ ուղեւորներով Պառաժէն վերադարձին ընդհարումի մը հետեւանքով ընկղմեցաւ, և բացի անհետացած 15 հոգիներէ, որոնք եւրոպացիներ են (Եգիպտոսի մէջ քրիստոնեայ գաղութին առհասարակ եւրոպացի կ'ըսեն, եթէ նոյն իսկ Փիլէճէն ալ եկած ըլլան) միացեալները ազատուած են»։

«Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ՝ այս առաւօտ (երէկ) եւրոպացի կնոջ մը դիակը գտնուած է և փնտռտուքները կը շարունակուին»։

Թէև պաշտօնական յափազանցուած ենթադրութիւններով խեղդուածներուն թիւը իրականէն անհամեմատօրէն չատ ցոյց կը տրուէր, սակայն Կիզէի Միւտիրին տուած տեղեկութիւններն աւելի իրաւեկ կարելի է նկատել։

Ամէն պարագայի մէջ՝ այս տարուան Շէմ-էլ-Նեսիմը, առաւօտուն ուրախութիւն՝ և երեկոյին չատ մը տուներու մէջ լաց ու կոծ սփռելով կը հեռանայ . . . ։

Եթէ այս տարի Նախազգուշութիւններ ձեռք առնուեցան այդ օրը պատահած գողութեանց դէմ, արկածը զանոնք գերազանցեց։

ՏԵՂԱԿԱՆ

Ն. Բ. ԽՏԻՎԸ

Ն. Բ. Խտիվը՝ որ Ցօլժէնէն Աղէքսանդրիա գացած էր, մէկ-երկու օրէն Գահիրէ պիտի վերադառնայ։

Ն. Բ. բրէնս Մուհամմէտ Ալի փաշա, Բ. Խտիվին եղբայրը, այսօր առաւօտեան ժամը 7 ու կէսին մասնաւոր կառախումբով Աղէքսանդրիա մեկնեցաւ, ուրկէ պիտի ուղեւորի եւրոպա և ամերիկա։

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԸՐ

Լորտ Քիչնըր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Դատական Գործոց Նախարար Զաղլուլ Փաշայի հետ, որուն հրաժարումը ծանուցինք աս կէ առաջ։

* *

Հրաժարեալ Նախարարին արժանապատուութիւնը չօշափող յօդուած մը երեցած ըլլալով Ահրամի մէջ, Զաղլուլ փաշա գրած է այդ թերթին Տնօրէնութեան, որպէսզի իր աշխատակցին բուն անունը յայտնէ, անոր դէմ դատական միջոցներ ձեռք առնելու համար։

ՔԹԱԿԵՐ ՓԵՍԱՆ

Հիւսնի Մօրգօս անունով մէկուն զոքանչը, օրին մէկը ընտանեկան անհամաձայնութիւններ պատճառելով, աղջիկը իր տունը կը տանի, այլեւս չի վերադարձնելու համար։

Խեղճ Մօրգօս դիմումներ կ'ընէ, մէկ երկու և աւելի անգամներ, որ անլսելի կը մնայ անողոք զոքանչին կողմէ։

Բայց վերջին դիմումի մը ատեն, ճարը հատած՝ ակռաներովը զոքանչին քիթը կը բռնէ ու կտոր մը կը փրցնէ։ Ըսել է որ զոքանչներուն քիթերը համով կըլլան եղեր։

Զոքանչ հանըմը թէև քիթին ցաւէն կը զղջայ աղջիկը տուն տարած ըլլալուն համար, Բայց Մօրգօս ալ մէկ ամսուան բանտարկութեան կը դատապարտուի։ Ցայտնի չէ թէ՝ Մօրգօս երբ իր պատիժը լրացնելով բանտէն դուրս գայ, զոքանչին ականջն ալ պիտի փրցնէ՞։ Ուրեմն՝ խրատ ձեզի զոքանչնե՛ր. քիթերնիդ և ականջնիդ այսուհետեւ լաւ պահպանեցէք . . . ։

ԴԱԴԱՐՈՒՄ

Ներքին Գործոց Նախարարութեան որոշումով, Աղէքսանդրիա հրատարակուող «Վատինը» անուն թերթը դադարման դատապարտըւեցաւ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐՇԱԼՈՅՍ»Ի ԹԻՒ 26

ԳԱՂՏՆԻՔ ՀՍԻԱՏԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

ԹԱՐԳ Կ. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

ԲԱՍԹԻԼԻ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ

Հաւատաքննութեան անդամի մը կողմէ իրեն ցոյց տրուած բարեկամութիւնը կարգէ դուրս բան մը Թուելով իրեն, բոլորովին քաջալերուած չէր. եւ կուզէր ժամ մը առաջ իր սուրբ բարեկամին պաշտպանութեանը ներքեւ ձգել ինքզինք. մանաւանդ որ Կարմելեանց վանքը երթալէն ի վեր, մէկ անգամ միայն տեսած էր զայն եւ Լօթէվանի վրայ լուր առած։

Այն դժբաղդ երիտասարդը, որ մէկ կողմանէ իր ազատամիտ եւ փիլիսոփայական գաղափարներուն համար կասկածելի էր հաւատաքննութեան, միւս կողմանէ բրբեւ սիրելի հակատիպող մը ատելի էր Պետրոս Արպուէզի, իր կենաց ազատութիւնը Ցովսէփի միջնորդութեանը պարտական էր, որ՝ ինչպէս արդէն յայտնի է՝ Կարտունայի մեծաւորը վստահելով՝ հաւատաքննչին անագորոյն հրամաններն ի ջերեւ հաներ էր։

Տոլորէզ իր սիրելոյն վիճակէն տեղեկութիւն մը չունենալով, անհնարին տագնապի մէջ էր։

«Դեռ ազա՛տ է արդեօք» կը հարցնէր ինքնիրեն, եւ այս սարսափելի անստուգութիւնն իր սրտին բաբախումն ու ոտքին քայլերը կ'արագէր։

Երբոր առաջնորդին տանը առջեւ հասաւ, զարմանօք տեսաւ որ այն սուրբ մարդուն գիշերային հսկումները լուսաւորող կանթեղին աղօտ նշոյլը չէր տեսնուէր նեղ պատուհաններուն ետեւէն։

Սակայն պարտէզին դուռը՝ որ արտաքինի ոստերէ չինուած չրջանակաւոր վանդակ մ'էր, դիւրաւ բացուեցաւ։

Տոլորէզ ներս մտաւ, գնաց տանը դուռը զարկաւ, բայց գոց էր, եւ նորէն ձայն տուող չեղաւ։

«Տէ՛ր Աստուած, խնամակալս հոս չէ» ըսաւ խեղճ աղջիկը զարհուրելով։

Նորէն դուռը զարկաւ աւելի ուժով եւ կրկնութեամբ, բայց ընդունայն. դուռը բացող չեղաւ։

Այն ժամանակ Տոլորէզ Պարտէզին չորս կողմը պտըտեցաւ, ուր զանազան պաղատու ծառեր կային՝ որթերով չաղապատեալ, որոց վրայի պտուղներն ու ողկոյզները աղայք եւ անցորդք կուտէին։ Առաջնորդին ինքնին Թոյլ կուտար. սպա թէ ոչ, մէկը չէր համարձակէր ցանկէն ներս մտնելու եւ պտուղ քաղելու. վասնզի Առաջնորդին անունն ամենուն պատկառանք կազդէր։

Տոլորէզ ընդունայն պարտէզին ամեն խորչերն աչքէ անցուց. մարդ չկար։ Ցայտնի էր որ առաջնորդն հոն չէր։

Եւ որովհետեւ մտերմն ուրիշ բընակութիւն չի կար, ուստի ոչ ոք կրնար ուր գացած կամ ինչ եղած ըլլալը գիտնալ կամ ըսել։

Ի՞նչ պիտի ընէր Տոլորէզ։

Կարմելեանց վանքը չէր կրնար երթալ վտանգը մտածելով։

Քաղա՞քը երթար։

Իր ծանօթներէն ո՞րը կրնար համարձակիլ հաւատաքննութեան վրէժխնդրութիւնն աչքն առնելով իրեն ապաստան տալու։

Ասկէց զատ, հերետիկոսութեամբ ամբաստանուած մարդու մը աղջկան ո՞վ կրնար իր դուռը բանալ։

Կը մնար Պուէնտ-Վէնիմօրայի պանդոկը բայց Ցովսէփ բրած նկարագրութիւնը յիշելով՝ հոն երթալ ապաստանելու սիրտ չըրաւ։ Ուստի լաւագոյն համարեց գիշերը պարտէզին մէջ անցունել։

Գարնան գեղեցիկ օրեր ըլլալուն, գը տակաւին զով էր. եւ գետին մօտն ըլլալէն՝ խոնաւ։

Տոլորէզ մետաքսեայ սեւ չրջազգեստ մը եւ սաղնեթիլ թիկնոց մը միայն հագած էր։

Ծառերը տերեւներով ու ծաղիկներով գետնին ալ թաւ խոտով ծածկուած էին։ Տոլորէզ մեծ ազամաթզենիի մը քով կծկեցաւ. իր երկայն մազերը քակեց ու վերարկուի պէս ուսերուն վրայ ձգեց, սաղնեթիլ թիկնոցը գլխուն փաթթեց, եւ աղեռսաւոր նայուածք մը դէպի երկինք վերցնելով կանանչ խոտին վրայ նստաւ։

Կը յուսար որ Առաջնորդը չատ չանցած կուգար։

Բայց ժամերը կանցնէին։ Տոլորէզ սրտին անհանգստութենէն չկրնալով ննջել, գիշերուան պաղէն կը նեղուէր։ Մերթ ընդ մերթ ճամբուն վրայ ոտնաձայն լսելով, գլուխն այն կողմը կը դարձունէր յուսալով որ իր բնտռածն էր եկողը բայց անցորդը կը հեռանար, եւ Տոլորէզ նորէն իր սրտատանջ տրխրութեան մէջ կ'ընկղմէր։

Իր մօտը Կուատալքիվիր գետին խաղաղ ալիքները կը թաւալէին միօրինակ կարկաչմամբ. ճպուռն իր սուր ճըռինչը կարձակէր գիշերուան լռութեան մէջ. եւ մերթ ընդ մերթ գարնանային հով մը ծառերուն կատարներն ալեւլելով անուշահոտ ցող մը կիջեցնէր։

Սակայն, առտուան մօտ, տխրութենէն ու խոնջութենէն պարտասած քնացաւ։ Քնացած ժամանակը մեծ նըւ Շատ չանցաւ, իրեն այնպէս թուեցաւ որ մեղմ ջերմութիւն մը իր թմրած անդամները կը տաքցնէր, եւ ինքն ալ փառաւոր պալատի մը մէջ փոխադրուած էր։

Ահագին կապոյտ գմբէթի մը ներքեւ որ այն չքեղ պալատին ձեղունը կը կազմէր ոսկեղէն ջահ մը կար. ոգիներու ձեռքով վառուած, զոր անտեսանելի էակներ ծանր ծանր կը բարձրացնէին գմբէթին մէջ. եւ քանի որ վեր կելլէր, պայծառութիւնն ու ջերմութիւնն ալ կաւելնար. մինչեւ որ վերջապէս լուսոյ եւ բոցերու հեղեղներ ծաւալեց պալատին մէջ։

Բայց հազիւ ջահը գմբէթին գպեր էր, այն փառաւոր պալատը՝ որ հրաշագեղ թափանցիկ էակներով լի էր, մէկէն ի մէկ կերպարանափոխ եղաւ։ Շըքեղ կարասիներն ու ծաղիկները անհետ եղան, ոգիներուն թեւերն ինկան, դէմքին փոշի եղան, գեղափայլ մարմիններն տգեղցան եւ կաս-կարմիր կտրեցան, եւ հրաբորբոք ջերմութիւն մը պալատն հրդեհել սպառնացաւ։ Տոլորէզ փախչիլ

ուած է զինուորական իշխանութեանց դէմ խիստ լեզու գործածած ըլլալուն պատճառաւ։

Դադարման հրամանագիրը Ժուռնալ Օթիսիյէլի կիրակի օրուան թիւին մէջ հրատարակուած և գործադրութիւնը յանձնուած է Աղէքսանդրիոյ Կառավարչութեան։

ՈՃԻՐՆԵՐ

Վայելիի ոստիկանութեան գիւղերապահներէն մին, իր շրջանը կատարելու ատեն, ճամբուն վրայ արիւնաթաթաւ պառկած երեք հոգիներու կը հանդիպի, որոցմէ մին արդէն մեռած է եղեր, երկրորդը մեռնելու վրայ, իսկ երրորդը նըւաղած։

Ոստիկանական հարցաքննութենէ մը յետոյ, ոճրագործները կը ճանչցուին և կը ձերբակալուին։

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐ

Երկու իտալացիներ թեթեւաբարոյ կնոջ մը պատճառաւ Նուպար փաշա փողոցին մէջ կռիւի կը բռնուին և անոնցմէ մին ատրճանակը քաշելով կ'սպաննէ միւսը։

Գրաւման բանակէն անգլիացի զինուոր մը կը ձերբակալէ ոճրագործը, մինչև որ ոստիկանութիւնը կը հասնի և օրինական քննութիւնը կատարելէ յետոյ, ոճրագործը իր հիւպատոսարանին կը յանձնէ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ

Երկուշաբթի առաւօտ Քասր էլ Տուպարայի մէջ կին մը իր զգեստները ալքոլով լաւ մը օծելէ յետոյ կը վառէ և տեղն ու տեղը կ'ածխանայ։ Կնոջ ամուսինը որ օգնութեան կը հասնի կրակը մարելու համար, ձեռքերուն վրայ խոշոր այրուածքներ կունենայ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ

Պերքէթ – էլ – Ռաթլը բնակող Թէվֆիգ էֆ. Միխայէլ անուն անձը կիրակի օրը ընտանեօք դաշտ կը մեկնի օդ ծծելու համար, բայց վերադարձին զարմանօք կը տեսնէ որ՝ տունը գողեր մտնելով, 120 ոսկիի չափ գոհարեղէն և դրամ վերցուցած են։ Միխայէլ էֆ. եղելութիւնը ոստիկանութեան կը պատմէ…։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԱՂԷՏԸ

ԳՐԵՑ Ց. ԹԵՐԶԲԱՆ

Սոյն պատկերազարդ գրքոյկը՝ որ Կիլիկեան աղէտին ճշգրիտ պատմութիւնը կընէ, կը վաճառուի ի Պէն էլ Սուրէն Տիար Սեդրաք Շէմիզեանի քով ի գին՝ 5 ղահեկան ողջի։

ՔԻՉ ՄԸ ԾԻԾԱՂ

ԵՐԿՈՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

—Կինս ինծմէ նեղացած է, եւ ամբողջ շաբաթ մըն է որ հետս չի խօսիր..

—Շիտա՞կ կըսես. ամբողջ շաբա՞թ մը ըսէ՛. խնդրե՛մ. սորվեցո՛ւր ինծ թէ՝ ի՞նչպէս յաջողեցար այդ արդիւնքը ձեռք բերել . . . ։

ՎԱՂԵՄԻ ԾԱՆՕԹՆԵՐ

— Կարծեմ անցեալ տարի մենք իրարու հանդիպեցանք։ Ձեր մուշտակը ինծի շատ ծանօթ կերեւայ։

— Բայց այն ժամանակ ես մուշտակ չունէի։

—Այո՛, որովհետեւ այդ մուշտակը ինծի կը պատկանէր . . .

ՓԱՍՏԱԲԱՆՑՈՒՆ

—Կը կարծե՞ս որ Տիրանը իր փաստաբանական վարժարանի շրջանը յաջողապէս աւարտէ։

— Ի՞նչպէս չէ . . . Անիկա տակաւին իրաւաբանական վարժարանի առաջին դասարանը չի մտած սանկ չիք առարկութիւններով մեր քանի մը ոսկին կոկորդել ուզեց . . . ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱԶԱՏԱԽՈՀՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկան ինչպէս նոր գիւտերու՝ նոյնպէս ալ ուրիշ ամէն նորութիւններ ստեղծելու մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ։

Եւ այսօր մեծ թուով իր մէջ կը սնուցանէ Ազատ Մտածման դատին նուիրուած կարկառուն դէմքեր։

Ատոնցմէ մին է եղած Մ. Մանկասարեան անունով պոլիս ծնած հայ մը՝ (կըսուի թէ Արաբկիրցի ծնողքներէ) որ Ամերիկայի շատ մը քաղաքներուն, ինչպէս Ֆիլատէլֆիա. Նիւ Եորք. Շիքակօ եւ ուրիշ շատ մը տեղեր իր պերճախօս քարոզներովը մեծ հռչակ հանած է. այնպէս որ իր հրատարակած «Նոր Կրօնագիտութիւն» անուն գրքէն հազարաւոր օրինակներ սպառած են ո՛չ միայն Ամերիկայի, այլ եւ Անգլիոյ մէջ եւս։

«Նոր Կրօնագիտութիւնը» ասկէ քանի մը տարի առաջ ֆրանսերէնի ալ թարգմանուելով Ֆրանսական եւ Պելճիական ազատ մամուլին կողմէ մեծ գովեստներու արժանացած է։

Հետաքրքրութեան համար այդ գրքէն գլուխ մը մաս առ մաս պիտի տանք մեր ընթերցողներուն՝ որ ահաւասիկ.

ՆՈՐ ԿՐՕՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Հարցում. — Ի՞նչ է կրօնքը։

Պատասխան. — Հաւատք՝ ճշմարտութեան։

Հ. — Սահմանեցէք ճշմարտութիւնը.

Պ. — Ամենակատարեալ գիտակցութիւնը՝ որուն կարելի է հասնիլ ս եւ է խնդրոյ մը մասին։

Հ. — Ի՞նչ ըսել է «հաւատք ճշմարտութեան»։

Պ. — Այն վստահութիւնը թէ կարելի է հիմնուիլ այդ գիտակցութեան վրայ կեանքի բարձրագոյն նպատակներուն հասնելու համար։

Հ. — Ի՞նչպէս մարդ մը կրնայ ցոյց տալ իր հաւատքը ճշմարտութեան։

Պ. — Իր ընթացքը բարձրացնելով մինչեւ իր գիտակցութիւնը։

Հ. — Ի՞նչպէս ճշմարտութիւնը, այսինքն «ամենակատարեալ գիտակցութիւնը» կրնայ ստացուիլ։

Պ. — Փորձառութեամբ եւ ուսումնասիրութեամբ։

Հ. — Ուրիշ միջոց չկա՞յ։

Պ. — Չկայ։

Հ. — Ձեր տուած սահմանը՝ կրօնքի ընդհանրապէս տրուած սահմա՞նն է։

Պ. — Ոչ։ Ժողովրդական կարծիքին համեմատ, Կրօնքը այն է՝ ինչ որ մարդ կը հաւատայ գերբնական էակներու մասին եւ ինչ որ կ'ընէ անոնց շնորհներն ընդունելու համար։

Հ. — Ի՞նչ է գերբնականը։

Պ. — Ամէն ինչ որ այժմ անբացատրելի է բնութեան ծանօթ օրէնքներով։

Հ. — Միտքը ի՞նչ դիրք բռնելու է այս տեսակ բոլոր հարցերու մասին։

Պ. — Պէտք չէ որ իրարու հետ կըռուինք անոնց համար այլ թողլ տանք որ անոնք ազատօրէն վէճի ենթարկուին։

Հ. — «Յայտնութիւնը» կամ «աստուծոյ խօսքը» չի՞ սորվեցներ մեզի շատ մը բաներ զոր առանց անոր պիտի չկարենայինք գիտնալ։

Պ.— Որովհետեւ մէկէ աւելի «Յայտնութիւն» ներ կան, նախ գիտնալու ենք թէ որո՞ւն վրայ է խօսքը։

Հ. — Անուանեցէք ատոնցմէ մէկ քանին։

Պ. — Յայտնութիւնը Զրադաշտի Պրահմայի, Պուտտայի Հրէաներու Քրիստոնեաներու, Մահմետականներու Մորմոններու . . .

Հ. — Այդ բոլոր յայտնութիւնները զիրենք Աստուծմէ՝ ծագած կը հռչակեն։

Պ. — Այո՛։

Հ. — Իրար կը յարգե՞ն։

Պ. — Ընդհակառակն, անոնցմէ իւրաքանչիւրը միւսները կը դատապարտէ իբրեւ վստահութեան անարժան կամ անկատար։

Հ. — Ի՞նչպէս։

Պ. — Պուտտա՛ կերեւայ թէ՝ ըսեր է. «Ինծի նման ոչ մէկ անձ կայ ոչ երկրի վրայ ոչ երկինքը։ Ես եմ միայն կատարեալ Պուտտան»։

Շարունակելի

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ

Լսածնուս նայելով՝ Ազգ. Գաւառ. Վարչութեան Պատկ. Երեսփոխան Ժողովոյ անդամներէն ոմանք՝ անուղղակի թելադրած են Քաղաք. Ժողովոյ անդամոց, որպէսզի միակ կերպով մը ձեռք բերել յաջողին Առաջնորդարանի Պ. Դիւանապետին հրաժարականը, ի նկատի ունենալով ժողովրդեան մէջ տիրող խլրտումները և շրջաբերութեան հանուած հանրագրութիւն մը՝ որ անոր պաշտօնանկութիւնը կը պահանջէ։

Կարծողներ կան թէ՝ այս միջոցը հաւանօրէն անյաջող կրնայ անցնիլ, որովհետեւ Պ. Դիւանապետը՝ իր գլխուն գալիքը կռահելով, կրնայ ազգապատկան շատ մը կարեւոր դօկիւմենթներ Առաջնորդարանէն իր տունը փոխադրել, և խիստ միջոցներ ձեռք առնուելու պահուն, զանոնք իբր ինքնապաշտպանութեան զէնք գործածել…։

ՊԱՌԱԿՏՈՒՄ

Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան մէջ ալ պառակտումը մտած է, կըսեն, Կեդր. Վարչական ժողովին անդամներէն ոմանց մտքերուն մէջ տիրապետող միապետական ուղղութենէն յառաջացած։

Ասիկայ անկարելի չէր արդէն, քանի որ անուղիղ միջոցներով անոր կազմին մէջ սպրդած փաստաբանիկ մը և համախոհներ կային, որ իրենց յեղափոխական ??? կեղծ համբաւովը կուզէին աջ ու ձախ տիրապետել…։

Միութեան Կեդր. Վարչութեան ընտրած՝ տեղական Մանաճիւղի անդամներուն մէջ, արդէն խլրտումներ կային Պարոնիկին և նմաններուն ընթացքին դէմ, սակայն ի յարգանս Ն. Վսեմութիւն Պօղոս փաշային, դայթակղութիւն յարուցանելէ կ'զգուշանային, և գործօն ընթացք չէին տար իրենց ծառացեալ դժգոհութիւններուն։ Սակայն վերջերս, ինչպէս կերեւի. ճարահատեալ՝ բուռն կերպով կ'արտայայտուին, նա՛խ քան Միութեան Ընդհ. Ժողովոյ գումարումը իրենց հրաժարականը անոր սեղանին վրայ դնելով։

Մանաճիւղին անդամոց այս լուռ բայց ազդու բողոքը՝ ամէն գնահատումի արժանի է, երբ Միութեան պէս Ընկերութիւն մը անըզգալիօրէն փոխադրուած էր կուսակցական հողի վրայ, որուն ղեկավարներ կը հանդիսանային նախկին դաւադիրնե՛ր…։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԻՏԱԼՕ – ԹՈՒՐՔ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լոնտոն 7 Ապրիլ. – Իտալիա Եմենի հիւսիսային եզերքները, մինչեւ Լոհէյա տարածեց իր նաւային գործողութիւնները։ Բայց ուխտաւորներու պատճառաւ Կամէ.րան հանդիպող չեզոք նաւերը պիտի կրնան անցնիլ, ընդ հսկողութեամբ Իտալական պաշտօնեաներուն։

ՀԱՆՔԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ԲԱՆԹՈՂԸ

Լոնտոն 8 Ապրիլ.— Գործադուլ հանքագործներու գումարումը բաւական խաղաղ անցաւ։ Մեծամասնութիւնը համաձայն գտնուեցաւ թէ՝ բանուող գործաւորները սխալներ ունեցած են։

Գործաւորաց պետերը համաձայնեցան աշխատութիւնները վերսկըսելու համար։

Ականներու վերանորոգման պէտքը քանի մը օր եւս պիտի ուշացնէ ածուխի ժամանումը։ Հարաւային Կալլէսի հանքագործները իրենց հաշւոյն գործադուլ բրած են եւ որոշած են բանուողը շարունակել մինչեւ որ իրենց օրավարձքը որոշուի. ասկէ կը հետեւի թէ այդ կողմերու բանուող հանքագործներու աշխատութեան վերսկսումը անպայման կերպով պիտի յապաղի։

ՉԻՆԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. Պետերսպուրկ 8 Ապրիլ. – Կը ծանուցուի թէ՝ Ռուսիա որոշած է աջակցիլ չորս Մեծ Պետութեանց, Չինական փոխառութիւնը յաջողցնելու համար, պայման առաջարկելով որ՝ այս փոխառութիւնը ո՛ եւ է կերպով չ'ազդէ Մանչուրիոյ, Մոնկոլիոյ եւ արեւմտեան Չինաստանի մէջ Ռուսիոյ ունեցած շահերուն վրայ։

ՊՕԼՍՈՅ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Կ. Պոլիս 8 Ապրիլ.– Ընտրութեանց առաջին գործողութիւնները ա'յնպիսի պայմաններու մէջ տեղի կունենան, որ ընդդիմադիր կուսակցութիւններու եւ մանաւանդ քրիստոնեաներու մէջ մեծ դժգոհութիւններու տեղի տուած են։ Այս վերջինները կ'ամբաստանեն Մ. եւ Ե. կուսակցութիւնը որ ամենէն աւելի խիստ միջոցներ ձեռք կառնէ ընդդիմադիրներու կուսակիցներուն ձայները չեզոքացնելու համար։

Լիզպօն 10 Ապրիլ.– Եկեղեցական թափօրի մը վրայ ռումբ մը նետեցին. կըսուի թէ՝ հինգ մեռեալ եւ երեսուն վիրաւորեալներ կան։ Գրաքննիչը կարգիլէ մանրամասնութիւններ տալու։

ՀՐԱՒԷՐ

«Արշալոյս»ի յարգելի բաժանորդներէն կը խնդրուի որ հաճին իրենց բաժնեգինները ղրկել թերթին հասցէին՝ եւ փոխարէն ստանալ իրենց ստացականները։

հեռանալ կ'ուզէր այն դժոխային տեղէն. բայց ոգիները չորս կողմը պաշարելով թող չէին տար որ դուրս ելնէր. եւ մէկն ալ կիզիչ մեծ հայելի մը բարձրացուց Տոլորէզի գլխուն վրայ, որուն ներքեւ օրիորդն այրիլ սկսաւ իբրեւ խարոյկի մը մէջ։

Այս երազին տագնապներէն արթննալով, Տոլորէզ աչքը բացաւ։

Արեւը՝ պայծառ ու ջերմ՝ բարձրացեր էր երկնքին մէջ եւ իր ճառագայթներն ուղղակի օրիորդին երեսին զարկեր էր։

Տոլորէզ երկար քուն մը նջեր էր, այնպէս որ կէս օրին երկու ժամ մնացեր էր արթնցած ժամանակը։

Զարմանալով աչքը չորս դին պըտտցուց իր գաղափարներն հաւքելու համար. զորոնք քունն ընդմիջեր էր։

Այն ժամանակ առջի օրուան անցքերը միտքը գալով, դառն վհատութեամբ մը պաշարուեցաւ։

Տոլորէզ կորովի էր սրտով եւ հոգւով. բայց դեռ տղայ էր, դեռ վարժըւած չէր բիրտ կեանքի մը անգութ փոփոխութիւններուն. աշխարհային իրաց դեռ հմուտ չըլլալով՝ չէր կրնար իւրովի խմանալ զինքն ընկճող յանկարծական վշտաց դէմ. իր արիութեան մէջ աւելի համբերատարութիւն կար քան թէ կորով, եւ միայն մեծ վտանգներու առջեւ ճշմարտապէս զօրաւոր էր։ Կենաց սովորական վիշտերու համար՝ առջի բերանը արտասուքէ զատ ուրիշ բան չունէր. սրտութիւնը խորհրդածութեան ետեւէն կուգար։ Տոլորէզ ուղիղ եւ վեհամեծ հոգի մը ունէր, եւ խոհեմութեամբ ինքզինք կը զօրացնէր.

Այսպէս են այն ամեն կանայք որ իրենց սեռին մէջ գերագոյն կանուանին։ Իրենց արիութիւնը մշտնջենաւոր պատերազմ մ'է իրենց սրտին ու խելքին մէջ. ի բաց առեալ այն ամեն բաները որոնց մէջ սիրտը մեծ գործ ունի. այն ժամանակ ամենէն խրոխտ արանց արիութեանը միայնակ ասպարէզ կը կորդան Ասկէց դուրս կանանց զօրութիւնը՝ վշտաց համբերելու ձիրք մ'է միայն։

Տոլորէզ քանի մը վայրկեան ընկճեալ մնաց այս նոր տարաբաղդութեան ծանրութեանը ներքեւ։

Աչքը դէպի տունը դարձուց. տակաւին ամէն բան առջի իրիկուան վիճակին մէջ էր. պատուհանները գոց էին եւ մահահանգոյն լռութիւն մը տիրած էր հոն։ Առաւել աներկմիտ ըլլալու համար Տոլորէզ իր հագուստը շտկեց, մազերը յարդարեց. թիկնոցը վրան առաւ, եւ գնաց նորէն դուռը զարկաւ։

Բայց ընդունայն։ առաքեալը չէր եկած։

Տոլորէզ մինակ էր եւ լքեալ. առանց ապաստանի, առանց հացի։ Ցորեկ ժամանակ Սէվիլի փողոցներն ելնելու չէր համարձակեր վախնալով որ զինքը ճանչնան ու կը բռնեն.

Բայց վերջապէս պանդոկը երթալու որոշումը բրեր էր իր վերջին յոյսն հոն էր. ուստի ինքզինք Նախախնամութեան յանձնեց։

Բայց հաւատաքննութեան լրտեսներէն չի ճանչցուելու համար՝ որոշեց գիշերուան սպասել եւ այնպէս քաղաքը մտնել։

Առաքեալին պարտէզին մէկ քանի կողմը բարձր շաքարեղէգներ տնկուած էին։ Ամերիկայի ծառեր որոնք Անտալուզիոյ ջերմ արեւուն տակ լաւ կաճին ու կուռճանան, իրենց թխորակ տերեւները որդոց նորափթիթ բարունակներուն եւ գեղածաղիկ դեղձիններուն հետ շաղապատեր էին։

Տոլորէզ այն երկար օրն անցունելու համար շաքարեղէգներուն մէջ ապաստան մը ընտրեց։

Հոն սպասեց մինչեւ իրիկուն սըրտատանջ, յոգնած եւ անօթի. վասնզի նախընթաց օրէն ի վեր բան մը կերած չէր։

Շաքարեղէգի քանի մը ցօղուն կտրեց ակռաներովը եւ ափով ալ Կուատալքիվիրի յստակ ջուրէն խմելով ծարաւն անցուց. բայց ասոնք իր զօրութիւնը կազդուրելու բաւական չէին։ Այսու ամենայնիւ իր չքաւոր վիճակին մէջ Նախախնամութեան այս օգնութեանն շնորհակալ եղաւ։

Այն երկար ու … աւուր մէջ շատ մարդիկ անցան հոն ճամբուն վըրայէն. քանի մը տղայք ալ Առաքեալին պարտէզը մտան թիթեռնիկ բռնելու. ասոնք միայն եղան տարաբաղդ լքեալն անհանգիստ ընող դէպքերը։ Ինքզինք լաւ մը ծածկեց ծառոց ոստերուն մէջ. եւ մարդ չի կասկածեց թէ՝ պայծառագեղ Տոլորէզ Արկօզօ՝ Սպանիոյ ամենէն հարուստ ազնուականներուն մէկուն դուստրը՝ հոն ապաստանած. եւ մուրացկանի մը պէս չոր գետնին վրայ ննջելու հարկադրուած էր անօթի եւ անապաստան։

Վերջապէս արեւն հորիզոնը իջաւ. Այն միջոցին Սպանիոյ մէջ ամէն մարդ տունը քաշուելու եւ ննջելու սովորութիւն ունին։ Տոլորէզ մտածեց որ կըրնար իր պահուըտած տեղէն անվտանգ դուրս ելնել։

Ծովէ պատուիրեր էր իրեն որ ծպտեալ դուրս ելնէ. ուստի հարկ էր նախ ուրիշ հագուստ մը հայթայթել։

Տոլորէզ ստակ չունէր. բայց իր մետաքսեայ շրջազգեստը ծանրագին կերպասէ շինուած էր եւ թիկնոցն ալ ամենաբարակ սնդուսէ էր. Ուստի մտածեց Բասթրօի շուկան երթալ եւ փոխանակութիւն մը ընել վասնզի հոն միայն կրնար առանց ստակ վճարելու պատշաճ հագուստ մը հայթայթել։

Դուրս ելաւ պարտէզէն. երեսը քօղարկեց, եւ առջի իրիկուան ճամբան բռնեց վասնզի Բասթրօի շուկան Թըրիանայի արուարձանին մէջ էր։

Գնչուներուն փողոցին ծայրն այն ժամանակներն անկանոն հրապարակ մը կար, ուր խել մը զօգիր ու մութ նեղ փողոցներ կը յանգէին, որոց մէջ էին քաղաքին սպանդանոցները։ Հրապարակին մէկ կողմը, կարգաւ շինուած փայտեայ տաղաւարներու ներքեւ՝ կավու, ոչխարի, խոզի մորթեր, գլուխներ ոտքեր, սիրտեր, թոքեր, լեարդներ, երիկամունք, աղիք եւ այլն ճանկերէ կախուած կամ խառնիխուռն դիզուած կը վաճառուէին։ Այս ամեն կենդանական կողոպուտները՝ Սէվիլի հասարակ ժողովրդոց կերակուր ըլլալու սահմանուած էին։

(Շարունակելի)

ՏՊԱՐԱՆ «ԱՐՇԱԼՈՅՍ»Ի

Imp. J. Politis

ԳՐԱԴԱՐԱՆ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ

ՆԱԽՈՐԴ ԳԻՐՔԵՐ

Վերջալոյսի Ձայներ (Խրիմեան Հայրիկ)	Գին	10
Ցաւերգ Հայրենեաց (ՀԱՑՈՐԴԻ-Տէր Ղեւոնդ Եպիսկ. Տիգրանեան)	«	10
Սասունն եւ Զէյթունն (Սիմոն Ֆէլէկեան)	«	10
Ցիշատակարան Նուպար Փաշայի (Եղիշէ Թորոսեան)	«	20
Chants Populaires Arméniens (Եւրոպ. ձայնագրութեամբ Լ. Եղիազարեան)		24
Ներշնչումներ (Պերճ Մ. Տամեսեան)	»	5
Գող Մեծօ Ա. Ք. Շաղոյեան)	»	5
Մարդկային Կենաց Վարագոյրը (Բացաւ Հայկունի)	»	5
Տառապանքի Աշխարհէն (Վ. Բռուսեան)	«	4
Սուրբան Հանիս ինչպէս մեռաւ (ԱՐԱՄ Ա. Պալեան)	«	4
Կայուածոց Դիւան եւ Քաղաք. Ժողով (Մ. Անդրանիկեան)	«	2
Ազատութեան Շաւիղը (Ազատորդի)	«	4
Առձեռն Ֆրանսահայ բառարան (Մ. Ցովհաննէսեան)		12
Թրքուհի (Ա. Պալեան)	«	2
Հիւլէ «	«	2
Մարիզ «	«	2
Ազգային Սահմանադրութիւն (Հայերէն Թուրքերէն)	«	12

ՍԻՆԿԸՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Ժ. ՆԱՑՏԼԻՆԿԷՐ

Գալաթի փողոց. Խաղնէտարի սեփականութիւն, Պրիստոլ Օթէլի ճիշտ դիմաց Գաֆէ Տը Լա Պուրսի կից

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՈՒՆԻ

Աշխարհի ամէնէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԷՐներն են եւ աստնցմէ մինչեւ ցարդ 17,000,000 ծախուած է։

400 է աւելի վկայական եւ մետալներով վարձատրուած, Եռաշխառեան մեքենաներ.

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ Վ.ՐՁ.ՏՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արուեստահանդիսին մէջ ստացած է.
ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԲՐՈՒՍԻՈՅ ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԱՆԳՂԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ
ԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔԻՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ
ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ Ն. Թ. ԽՏԻՎԱՊԱՆ ՏԱՆ

Կեղծիքէն զգուշանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿԸՐի յանկանշին

Դին ՉԱՓԱՒՈՐ

Ձրի դասեր և Նորոգութիւններ, ՍԻՆԿԸՐ մեքենաներ համար, յաճախորդատուներուն մէջ։

Վճարմանց դիւրութիւն

Փոխանակութիւն հիներու եւ Նորոգութիւն ամեն կարգի Մեքենայից

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ
ՕՐԱԹԵՐԹ

Բաժնեգին, տարեկան Պօլիս 75 ղրշ. գաւառները 100, ամերիկա 6 տոլար, ուրիշ երկիրներ 30 ֆր.

Rédaction du Journal Arménién
AZATAMART
Péra hamal bachi Constantinople

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ

Բաժնեգին, Պօլիս 100 եւ գաւառները տարեկան մէկ ոսկի. Ամերիկա 6 տոլար, արտասահման 35 ֆր.

Հասցէ
Rédaction du Journal Arménien
AREVELK
Galata Constantinople

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Դրական, Քաղաքական, Տնտեսական եւ Ռուսահայ-արդիւնաբերական անկուսակցական անկախ օրագիր

«Սուրհանդակ» կը հրատարակուի ամէն օր

Խմբագիր Աստ. Երիցեան

Սոյն Թերթին կանոնաւոր հրատարակութիւնը ապահովուած է Թիֆլիզի առաջնակարգ վաճառականներէն Պ. Դէորգ Մովսիսեան Չիլինգարեան.

Բաժնեգին տարեկան 10 րուբլի

Հասցէ
Rédaction du journal Arménien
« SOURHANDAK »
Russie Tiflis-Caucase

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ
ԴԵՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Շարա Քուպրիի սկիզբը Ապտինի Գարագոլին մօտ.

Անոնք որ ճաշակաւոր զգեստ մ. ունենալու համար զանազան տեղեր գիմած ու դժգոհ մնացած են, թող ան գամ մը մեր վաճառատունը այցելեն - պատրաստ եմ իրենց հետ պայմանաւոր․ ուիլ որ՝ եթէ իրենց յանձնարարութիւնը գոհացուցիչ չ՚գտնեն, կանխավճար ամբողջովին ետ պիտի ստանան։

Այս պայմանը՝ ճաշակաւոր հագուելու փափաքողներուն համար, նըպաստաւոր առիթ մը պիտի ըլլայ։

Ապառիկ ապսպրանքները նկատողութեան չեն առնուիր, եւ անոնք որ ինծի կը դիմեն, դիւրաւ կրնան ըմբռնել ապառիկին տարբերութիւնները, թէ գործի մաքրութեան եւ թէ գիներու մասին։

185 ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ

ՀՈՐԻԶՈՆ
ՕՐԱԹԵՐԹ Ե
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ
1912 ԹՈՒԻՆ

ՀՈՐԻԶՈՆԸ

Հրատարակուելու է մօտ աշխատակցութեամբ կարող գրիչներու

Բաժնեգին՝ տարեկան Պարսկաստան 10 ռուբլի. Թուրքիա 20 զուրուշ. Ամերիկա 6 դոլար. Եւրոպա 30 Ֆրանգ.

Rèdaction du Journal
« Horizon »
Tiflis Caucsse Russie

ՖԼԷՕՐԻՍԹ ՈՒՆԻՎԷՐՍԷԼ

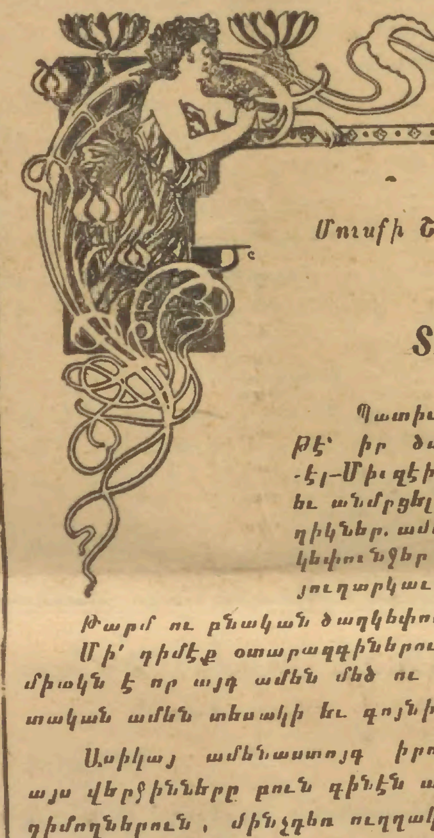

Մեծ վաճառատուն արուեստական ծաղիկներու ծաղկեպսակներու եւ փունջերու.

Մուսքի Շարա եւ Միւզքին Լատինաց Եկեղեցւոյն փողոցը

ՏԻԿԻՆ ԼՈՒՍԻ Պ. ԶՕԼԱՔՕՖ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հայ հասարակութեան թէ՝ իր ծաղիկներու վաճառատունները փոխադրելով Շարա-էլ-Միւզքին (Մուսքի) Լատինաց Եկեղեցւոյն փողոցը եւ անմրցելի աժան գիներով կը վաճառէ արուեստական՝ ծաղիկներ. ամենաչքեղ կողովներ. հարսանեկան գեղաչէն ծաղկեփունջեր, կանանց գլխարկներու յատուկ փնջակներ եւ յուղարկաւորութեանց ծաղկեպսակներ։

Թարմ ու բնական ծաղկեփունջեր ալ կը պատրաստուին սոյն վաճառատան մէջ։ Մի՛ դիմէք օտարազգիներու, որովհետեւ Fleuriste Universelle վաճառատունը միակն է որ այդ ամեն մեծ ու պզտիկ վաճառորդներուն կը հայթայթէ արուեստական ամեն տեսակի եւ գոյնի ծաղիկները։

Ասիկայ ամենասատոյգ իրողութիւն մը ըլլալով, դիւրին է հասկնալ որ այս վերջինները բուն գինէն աւելի շահով մըն է որ պիտի վաճառեն իրենց գիմողներուն, մինչդեռ ուղղակի Fleuriste Universelle վաճառատունը դիմելով տարակոյս չկայ թէ՝ անոնց շահածն ալ ձեր քսակը պիտի մնայ։

ԲԱԶՄԱՎԷՊ
ԱՄՍԱԹԵՐԹ

Բաժնեգին 10 ֆր. 4 րուբլի. տոլար, 50 ղրշ.

Հասցէ
Rédaction de la Revue
PAZMAVEB
St. Lazar Venis (Italie)

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի նպաստ Աղքատախնամ Ընկերութեան

Գահիրէ 7 Ապրիլ 1912

ԿՐԱՆ ԴԱՖԷ ՇԻՇԱՆ ԱՌՋԵՒ

132ՐԴ ԹԻՐԱԺ

Շահող Թիւեր
ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՐԳԵՒ

19518	Ղրուշ Ոսկի	5000
16725	»	600
4086	»	400
1419	»	200
919	»	200

80 Ղ. Ո. շահող Թիւեր

227 307 321 469 767 823 1004
1247 1610 1657 1684 1694 2421
2518 2804 2971 3175 3530 4367
4783 4995 5920 7064 7831 8127
8584 9969 11064 11797 11882
11926 12019 12331 12439 12620
13354 13612 14237 15354 15595
15843 15986 16681 16911 17627
18044 18119 18506 19252 19671

Ծանօթ. — Կէս տոմսակը առանձին ներկայացուած առեն արժէքէ զուրկ է եւ չի վճարուիր։

ՏԸ ՊԷՍԹ ԼԱՅԹ

The « Best » Incandescent Vapor Gas Lamps (patented) anb Lighting systems

« ՏԸ ՊԷՍԹ-ԼԱՅԹ » ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԼՈՅՍ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ

Այս հաչակաւոր Ամերիկեան կազօլինի լամպաները իր մէջը կը շինէ օդային կազը կծղօլինէ (զտուած փեթրոլեոմ) որ կը լեցուի ամբարներուն (reservoirs) մէջ, որ կցուած են ամէն մէկ լամպային վերև. և կը վառէ բէք մը միջոցաւ, կարտադրէ 100 մոմի զօրութեամբ ճերմակ և ընտիր լոյս մը՝ որ կարժէ ժամը միայն մէկ միլլիէմ.

Դիւրին է գործածելը, յարմար է ամեն դասակարգի համար. գերազանց է շատ տեսակ լոյսերէն. Ամեն տեսակ օդային կազի ապակիղէնները կրնան կցուիլ ատոնց վրայ, չի պահանջեր օդային ճնշում, ատոնք են պարզ, վստահելի և գործածելի։ Կարժէ որ ամեն տուն ունենայ անոնցմէ մէկ կամ մի քանի հատ, և գոհ պիտի մնան լամպաներէն և ատոնց արտադրած լոյսերէն.

Ընդհանուր Ներկայացուցիչ Եգիպտոսի և Սուտանի համար՝

Ս. ՈՒԶՈՒՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ԾԱՆՕԹ. — Մենք կընդունինք յանձնարարութիւններ թէ՝ մեծաքանակ և թէ՝ փոքրաքանակ, և կը կատարուին միայն մեր միջոցաւ։ Մեր Ընկերութեան եղած ու և է գիմումները կը յանձնուին մեզի։ Եգիպտոսի և Սուտանի մէջ ամէն մէկ քաղաք և գիւղ գործակալներ կուզենք՝ մեր լամպաներէն ծախելու համար, որոնք կրնան գործել դրամագլխով կամ առանց դրամագլխի։ Կազօլինը կծախուի նաև մեր քովը յարմար գիներով, քաթալօկները կը ղրկենք պահանջողներուն։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել հետեւեալ հասցէին՝

S. OUZOUN - BOGOSSIAN P. O. Box 1464 CAIRO

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ
ԻԶ րդ. ՏԱՐԻ
1912

Բաժնեգինն է կանխիկ
Տարեկան 15 Ֆր. = 6 Րուբլի
Իւրաքանչիւր թիւը 1,50 Ֆր. 70 կ.
Դիմել՝ Rédaction de la Revue
HANDES AMSORYA
(Autriche) VIENNE

ՇԱՆԹ

Կիսամսեայ Հանդէս Դրական եւ Դեղարուեստական

Բաժանորդագրութիւն՝
Ամենայն տեղ 10 Ֆրանք

Հասցէ՝
Mr. Le Rédacteur en Chef
Merongan Barsamian
Imprimerie Chanth
(Galata) Constantinople

ՇԱՐԱ ՄՈՒՀԱՄՄԷՏ ԱԼԻ՝ ՊԱԳ-ԷԼ-ԽԱԼԻՔ

ՏՊԱՐԱՆ „ԱՐՇԱԼՈՅՍ"

ԿՈՒՎԷՌՆՕՐԱՑԻՆ ԴԻՄԱՑԸ.

Գիրքերու, Թերթերու, Հանդէսներու, Գուցիրներու, Նամականիշներու, Անվիզոններու, Վաճառականական տետրերու, Այցեփարտերու, Մահազդներու, եւ Հայերէն, Անգլիերէն Ֆրանսերէն, Իտալերէն, Յունարէն, Արաբերէն լեզուներով տպագրական յանձնառութիւններու համար պէտք է դիմել ԱՐՇԱԼՈՅՍ Տպարանը՝ խնամեալ եւ ճաշակաւոր տպագրութիւն ունենալու համար

Զինեօներու տպագրութիւնը ամենամեծ խնամով կը կատարուի եւ մեծասաղ աքիշներու յանձնառութիւն ալ կընդունի, ըլլայ քաղաքական ըլլայ վաճառականական.

Եղած յանձնառութեանց զուտարին կէսը կանխիկ չի վճարուածները ձեռնարկուած չեն առնուիր։